

---

**ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА**

---

УДК 336.73:336.717.3

О. І. Єрмак, к.е.н., доцент

**ПОВЕРНЕННЯ КОШТІВ З ДЕПОЗИТНИХ РАХУНКІВ У КРЕДИТНИХ СПІЛКАХ**

**Анотація.** Головними джерелами для кредитування членів кредитних спілок є обов'язкові пайові внески, вклади на депозитні рахунки. В багатьох спілках на сьогодні невчасно та в неповному обсязі повертаються кошти з депозитних рахунків. Розглядається та економічно обґрунтовується одна з причин затримки повернення грошових коштів. Розрахована економічна вигода, яку отримує спілка в результаті затримки. Проаналізовано витрати та доходи, пов'язані з несвоєчасним поверненням коштів, а також запропоновано вдосконалення нормативно-законодавчої бази щодо повернення коштів з депозитних рахунків.

**Ключові слова:** фінансова установа, депозит, внесок, кредитна спілка, відсоток, договір.

А. И. Ермак, к.э.н., доцент

**ВОЗВРАТ СРЕДСТВ ИЗ ДЕПОЗИТНЫХ СЧЕТОВ В КРЕДИТНЫХ СОЮЗАХ**

**Аннотация.** Главным источником для кредитования членов кредитных союзов являются обязательные паевые взносы, вклады на депозитные счета. Во многих союзах сегодня несвоевременно и не в полном объеме возвращаются деньги из депозитных счетов. Рассматривается и экономически обосновывается одна из причин задержки возврата денежных средств. Рассчитана экономическая выгода, которую получает кредитный союз в результате задержки. Проанализированы расходы и доходы, связанные с несвоевременным возвратом средств, предложено усовершенствование нормативно-законодательной базы относительно возврата средств из депозитных счетов.

**Ключевые слова:** финансовое учреждение, депозит, вклад, кредитный союз, процент, договор.

О. I. Yermak, candidate of economic sciences, associate professor

**RETURN OF FACILITIES FROM DEPOSIT ACCOUNTS IN THE CREDIT UNIONS**

**Abstract.** The main sources of lending members of credit unions (associations) are mandatory mutual contributions, contributions to deposit accounts. That money, in many cases, is returned not on all amounts and untimely from deposit accounts. One of the reasons of the delay of repayment of money is considered and economically justified. The economic benefit which is received by credit union as a result of the delay is calculated. The costs and revenues which are connected with out-of-time repayable funds are analyzed. The improving the legal and regulatory framework with regard to the refund of deposit accounts is suggested.

**Keywords:** financial institution, deposit, credit union, rate, agreement.

**Постановка проблеми.** Основними суб'єктами підприємницької діяльності, які акумулюють грошові кошти та надають їх у кредит, є банки. Здебільшого банки кредитують юридичних осіб, кредитування населення традиційно з радянських часів здійснювалося в невеликих обсягах, тому цей сектор кредитування з початку 90-х років активно почали заповнювати кредитні спілки, кредитні кооперативи та інші фінансові установи. У статті йдеться про кредитні спілки, які працюють з фізичними особами. Для кредитних спілок пайові внески та кошти на депозитних рахунках є головним джерелом для надання кредитів. Автором досліджується сучасний стан розвитку кредитного руху в Україні, розглядається формування активів кредитної спілки за рахунок пайових внесків, розміщення грошових коштів членів кредитної спілки на депозитних рахунках, та вирішення проблеми щодо повернення коштів з депозитних рахунків.

---

**ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА**

---

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** На підтримку діяльності кредитних спілок у 1993 році Указом Президента України від 20 вересня 1993 року за № 377-93 затверджене “Тимчасове положення про кредитні спілки в Україні” [1]. Затвердження положення надало позитивного імпульсу щодо створення кредитних спілок. Статутні документи щодо діяльності кредитних спілок розроблялися засновниками на свій розсуд зі значними недоліками, тому пізніше прийнято рішення про впорядкування цього процесу. З метою підтримки діяльності кредитних спілок Національним банком України прийнято постанову щодо типового статуту кредитної спілки [2].

Уряди Канади, США сприяли поширенню ідеї та створенню кредитних спілок в Україні, завдяки їхній методичній та фінансовій допомозі в Україні активно створювалися кредитні спілки. У програмі допомоги розвитку кредитних спілок в Україні зазначено: “Станом на липень 1995 року в Україні створено майже 200 кредитних спілок” [3, с. 21]. Після ухвалення Закону України “Про кредитні спілки” почалося нове піднесення кредитного руху в Україні [4]. На кінець 2000 року “в Україні зареєстровано понад 400 кредитних спілок, що функціонують майже в усіх регіонах України [5, с. 16]. За даними сайту Національної асоціації кредитних спілок України на кінець 2005 року в Україні зареєстровано 723 кредитні спілки, на кінець 2008 року – 829, на кінець 2014 року їхня кількість зменшилася до 617 [12].

У сучасній економічній літературі до 2000 року становленню та розвитку кредитних спілок приділялося мало уваги. Останнім часом кредитний рух в Україні набуває широкого розповсюдження, сучасні численні публікації в економічній літературі свідчать про зростаючу роль кредитних спілок у розвитку підприємницької діяльності, про що пишуть у своїх роботах Малига В., Славова Н., Хомутенко А., Губа Є., [6, 7, 8]. З моменту ухвалення Закону України “Про кредитні спілки” на розвиток кредитного руху в Україні звернули увагу науковці. Після 2002 року захищені дисертації щодо діяльності кредитних спілок Гончаренко В. В., Пожар А. А., Коцовською Р. Р., Негребецькою Л. А., Мешко О. І.

**Мета статті.** У статті розглянуто неодноразові випадки та причину неповернення коштів з депозитних рахунків, обґрунтовані рекомендації для підвищення відповідальності фінансових інститутів щодо своєчасного повернення коштів фізичним та юридичним особам за депозитними договорами.

**Виклад основного матеріалу.** Кредитні спілки за своєю сутністю є неприбутковими організаціями, які засновані фізичними особами на кооперативних засадах з метою задоволення потреб членів спілки у взаємному кредитуванні та наданні фінансових послуг за рахунок об’єднаних грошових внесків членів кредитної спілки. Головним завданням для кожної кредитної спілки є задоволення потреб її членів у взаємному кредитуванні. Джерелом для виконання цього завдання є вступні та обов’язкові пайові внески членів кредитної спілки, розміри яких встановлюються рішенням загальних зборів. Розміри пайових та вступних внесків у більшості випадків не вищі 100-200 гривень, враховуючи те, що кількість членів кредитної спілки повинна становити більше 50 осіб, сума грошових коштів на момент створення спілки може становити 10-15 тисяч гривень. Цих грошових коштів достатньо для реєстрації кредитної спілки та початку її роботи. З метою розширення діяльності та збільшення її активів необхідно шукати інші джерела надходження грошових коштів. Одним з додаткових та вагомих джерел отримання коштів є залучення їх на депозитні рахунки. Для кредитних спілок та інших фінансових установ депозити населення є особливо привабливими, оскільки в більшості своїй вони мають строкову природу.

Депозит (вклад) – кошти, що надаються фізичними та юридичними особами в управління резиденту, визначеному фінансовою організацією згідно з законодавством України, або нерезиденту на строк та під відсоток. Традиційно прийнято, що депозит у фінансовій установі є найбільш надійним інструментом інвестування. Юридичні та фізичні особи намагаються не тільки зберегти свої грошові кошти, але й збільшити їх.

При укладенні договору про залучення внеску (вкладу) члена кредитної спілки на депозитний рахунок обумовлюються предмет договору, порядок та умови взаєморозрахунків, права та обов’язки сторін, відповідальність сторін, порядок вирішення спорів. Зокрема, у договорі в обов’язковому порядку вказується, що “Спілка зобов’язується повернути Члену кредитної спілки

---

**ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА**

---

суму Внеску, а також нараховані, але не сплачені проценти на Внесок в день закінчення строку дії Внеску” [9, с. 2].

Отримати внесок з депозитного рахунку з нарахованими відсотками не завжди вдається, про що свідчать історії з банкрутством банків, кредитних спілок. Про банкрутства кредитних спілок у своїх роботах згадують науковці Вікторія Малига та Наталія Славова, зокрема вони підкреслюють: “луснули такі кредитні спілки, як “Алчевська” (м. Луганськ), “Berliner Vausparkasse”, “Перша Київська”, “Кодекс честі” м. Київ” [6, с. 11]. Причинами банкрутства, на думку Алли Хомутенко, є недосконала законодавча база, послаблений фінансовий контроль, зловживання посадових осіб службовим становищем. У своїй роботі вона підкреслює: “послаблення фінансового контролю, в тому числі нагляду за діяльністю небанківських фінансових установ в цілому та кредитних спілок зокрема... принесло свої “плоди” – банкрутство КС “Баушпаркассе”, КС “Славянський”, КС “Слобода” та багато інших і, як наслідок, – тисячі ошуканих громадян”. [7, с. 51]. Про проблему повернення залучених коштів згадують у своїй доповіді “Кредитні спілки в Україні” спеціалісти Німецької консультативної групи при уряді України, підкреслюючи, що “проблема забезпечення платоспроможності кредитних спілок, відсутність системи страхування або гарантування депозитів і розбіжність між заявленими цілями системи кредитної кооперації й поточних напрямів діяльності кредитних спілок характерні для України” [10]. На проблемі повернення коштів за депозитними договорами з кредитних спілок наголошує у своїй статті Вікторія Ковальова: “Проте, у нас не передбачено механізму відшкодування громадянам, які зробили вклади на депозитні рахунки в кредитних спілках” [11, с. 5].

У департаменті тимчасового адміністрування кредитно-фінансових установ у 2010 році стояли на обліку 50 проблемних кредитних спілок. Президент Національної асоціації кредитних спілок України Петро Козинець констатує: “Серед них деякі мають в активах більше 100 млн. грн. і десятки – сотні тисяч клієнтів. Це, зокрема, “Акорд”, “Україна”, “Перше кредитне товариство” [12]. Станом на перше півріччя 2010 року кількість кредитних спілок в Україні скоротилася до 700, тоді як у першому півріччі минулого року їх налічувалося 821 [12].

Право розпоряджатися власним майном, у тому числі і коштами, закріплене Конституцією України. Згідно зі ст. 41 Конституції України, “кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності. Ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Право приватної власності є непорушним” [13].

Відповідно до ст. 23 Закону України “Про кредитні спілки”, вклади (внески) членів кредитної спілки на депозитні рахунки належать членам кредитної спілки на правах приватної власності” [4].

Відомі випадки відмови фінансових інститутів повертати вкладникам кошти. За відмови фінансової установи добровільно повернути кошти з депозитного рахунку їх складно отримати вкладнику, про що свідчать мітинги, пікети власників депозитних рахунків. Розглянемо повернення коштів на прикладі депозитного договору [9] та судової справи №2-4376/10, розглянутої Деснянським районним судом міста Чернігова [14].

Членом кредитної спілки укладено депозитний договір про Внесок на умовах строковості, зворотності та платності в сумі 3000 гривень, під 23 відсотки річних, на термін з 04 січня по 04 квітня [9]. Про необхідність укладання договору підкреслює у своїй статті Є. Губа: “договір має бути укладений у письмовій формі, рішення суду не може ґрунтуватися на свідченнях свідків для підтвердження того, що гроші або речі насправді були одержані позичальником” [8, с. 6-7]. По закінченню дії депозитного договору Кредитна спілка “Селянський кредит” відмовляється повернути кошти. Після неодноразових звернень власника коштів щодо їх повернення правління Кредитної спілки цинічно заявляє що поверне їх тільки через суд. Така поведінка керівництва фінансової установи свідчить про порушення Законодавства України. Згідно зі ст. 629 Цивільного кодексу України, договір є обов’язковим для виконання сторонами, також, згідно зі ст. 525 ЦКУ, одностороння відмова від зобов’язання або односто-

---

**ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА**

---

роння зміна його умов є неприпустимими, якщо інше не встановлене договором або законом [15].

З нашої точки зору, відмова в поверненні грошових коштів економічно обґрунтовується тим, що після закінчення дії Договору на внесок та нараховані і не виплачені відсотки Спілка ніяких нарахувань не здійснює. Дійсно, така умова записана в договорі: «Нарахування відсотків припиняється у день закінчення строку Внеску» [9], тобто після закінчення дії договору спілка користується коштами безкоштовно. Цей факт свідчить про умисне, з корисливих мотивів, зловживання посадових осіб своїм становищем в особистих інтересах та інтересах третіх осіб. Про зловживання посадових осіб Президент Національної асоціації кредитних спілок України Петро Козинець каже: «до 10% спілок мають серйозні проблеми, тому що не виконують зобов'язання перед вкладниками через занадто ризиковану кредитну політику або «дерібан» майна спілок» [12]. Більш жорстко про зловживання в кредитних спілках сказано на головній сторінці Національної асоціації кредитних спілок України: «існуюча правоохоронна система виявилася недостатньо дієвою і оперативною у справі виявлення і припинення правопорушень у діяльності посадових осіб тієї частини кредитних спілок, яка в силу зазначених вище чинників використовувалася для здійснення сумнівних чи особливо ризикових фінансових схем. Більше того, наразі продовжують залишатися не розслідуваними справи щодо кредитних спілок, в яких виявлені випадки зловживань, шахрайства тощо» [12]. Комісія Держфінпослуг неодноразово повідомляла правоохоронні органи про наявність порушень у ряді кредитних спілок. За весь минулий 2009 рік було передано до Генеральної прокуратури 30 звернень з доказовою базою про здійснені злочини, за 8 місяців 2010 року 60. До Служби безпеки України за 2009 рік та неповний 2010 рік було передано 89 звернень про можливі злочини [16].

Членом кредитної спілки до суду подається позовна заява про стягнення коштів у примусовому порядку. Справа розглядається в суді, позовні вимоги задовольняються. Виконавча служба стягує з відповідача 3288,25 гривні, з яких 3168,25 гривні - Внесок з нарахованими відсотками, 120 гривень - судові витрати позивача. Кошти позивачу повертаються 25 жовтня 2010 року.

На нашу думку, затримка з поверненням Внеску зумовлена корисливими мотивами:

- 1) тимчасово мати більший кредитний портфель (в даному випадку на 3128,25 гривні);
- 2) отримувати додаткові доходи протягом часу розгляду справи, розмістивши неповернені вчасно грошові кошти.

Затримавши повернення коштів з депозитного рахунку, кредитна спілка мала можливість вільно ними розпоряджатися з 04 квітня по 25 жовтня (сума заборгованості на момент виплати становила 3168,25 гривень). За цей час кошти використовувалися кредитною спілкою без нарахування відсотків [9]. Різниця між сумою, яку повинна сплатити кредитна спілка на 04 квітня, та сплаченою 25 жовтня сумою становить 499,82 гривні, тобто це додаткові витрати кредитної спілки.

Розрахуємо додаткові доходи, отримані кредитною спілкою за час розгляду справи та здійснення виконавчих дій, за простим відсотком. Кредитна спілка надає кредити за ставкою 42 відсотки річних. Кошти в сумі 3168,25 гривні протягом 204 днів з 04 квітня по 25 жовтня використовувалися кредитною спілкою як виданий кредит. За час користування кредитом сума нарахованих відсотків становить  $3168,25 \times 0,42/365 \times 204 = 743,71$  гривні, де:

- 3168,25 – сума невиплаченої заборгованості за депозитним договором;
- 0,42 – числове значення річної ставки відсотка за користування кредитом;
- 365 – кількість днів у році;
- 204 – кількість днів користування коштами;

Розрахунки, виконані за простим відсотком, показують, що доходи від розміщення коштів становлять 743,71 гривні. Судові витрати та витрати, пов'язані з виконанням рішення суду, складають 499,82 гривні. Доходи перевищують витрати на 243,89 гривні.

Якщо правління кредитної спілки погодилося б сплатити заборгованість за депозитним договором одразу після винесення судового рішення (тобто без втручання виконавчої служби),

**ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА**

то економія коштів збільшилася б на 328,82 гривні, та, відповідно, доходи перевищили б витрати на 572,71 гривні, що складає 32,3% річних від неповерненої суми.

Доречно підкреслити, що плата за отриманими в кредит коштами в кредитній спілці "Селянський кредит" здійснюється щомісячно. Для розрахунку доходів доцільно застосувати схему складного відсотка.

Таблиця 1

**Розрахунок відсотків при затримці виплати коштів за складним відсотком**

Період	Сума заборгованості	Нараховані відсотки
3 04. 04 до 03.05	3168,25×0,035	110,89
3 04. 05 до 03.06	3279,14×0,035	114,77
3 04. 06 до 03.07	3393,91×0,035	118,79
3 04. 07 до 03.08	3512,70×0,035	122,94
3 04. 08 до 03.09	3635,64×0,035	127,25
3 04. 09 до 03.10	3762,89×0,035	131,70
3 04. 10 до 25.10	3894,59×0,0245	95,42
Всього відсотків	-	821,76

*Джерело:* виконано автором за даними [9, 14].

Примітки: 3168,25 – сума невиконаної заборгованості;

0,035 – числове значення місячної ставки відсотка за користування кредитом, розраховується як 1/12 річної ставки ( $0,42/12 = 0,035$ );

Дані таблиці показують, що за складним відсотком доходи кредитної спілки більші та перевищують судові та інші витрати, пов'язані з поверненням коштів власнику депозитного рахунку, на 821,76 - 499,82 = 321,94 гривні. Враховуючи згоду сплатити борг за рішенням суду без втручання виконавчої служби, можна додатково заощадити 328,82 гривні, таким чином, перевищення доходів над витратами становить 650,76 гривні, тобто 36,7 % річних.

Стаття 1050 Цивільного Кодексу України містить вимогу щодо сплати позичальником грошової суми. Відповідно до статті 625 цього Кодексу, якщо він вчасно не повернув позику, такий позичальник боржник: не звільняється від відповідальності за неможливість виконання ним грошових зобов'язань; зобов'язаний сплатити (на вимогу кредитора) суму з урахуванням встановленого індексу інфляції за весь час прострочення, і крім того, 3% річних від простроченої суми, якщо інший розмір процентів не встановлений договором чи законом [15].

Відповідно до вимог законодавства, боржник має сплатити 3% річних від простроченої суми, що становить  $3168,25 \times 3\% / 365 \times 204 = 53,12$  гривні, та втрати від знецінення грошових коштів у результаті інфляції, індекс інфляції за відповідний період 2010 року 1,026 [17], це становить  $3168,25 \times 2,6/100 = 82,37$  гривні. Сума, яка повинна бути сплачена – 135,49 гривні.

Доходи за простим відсотком складають 743,71 гривні, судові витрати та витрати, пов'язані зі стягненням коштів виконавчою службою, - 499,82 гривні, інші витрати - 135,49 гривні. Перевищення доходів над витратами - 108,4 гривні.

Доходи за складним відсотком - 821,76 гривні, перевищення доходів над витратами - 186,45 гривні. Розрахунки показують, що фінансовій установі економічно вигідно за будь-яких умов вчасно не повертати кошти з депозитного рахунку.

Власник депозитного рахунку, вчасно не отримавши кошти, позбавлений можливості розмістити їх на депозит у банківській установі або в іншій кредитній спілці, припустимо, під (23% річних), та отримати додатковий дохід в сумі  $3168,25 \times 0,23 / 365 \times 204 = 407,24$  гривні.

У розрахунках використані фактичні дані, які підтверджують зацікавленість посадових осіб кредитних спілок у невиконанні зобов'язань за депозитними договорами. В наведеному прикладі заборгованість незначна, судова справа розглянута за короткий термін. При розгляді справи можливе затягування її розгляду (наприклад, через неявку позивача чи відповідь дача з поважної причини – хвороба, термінове відрадження; навмисне затягування справи відповідачем – незгода з вимогами, із сумою нарахованих відсотків, перерахунок відсотків, врешті решт оскарження Рішення до Апеляційного суду). За цих умов доходи фінансової

## ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

установи будуть значно вищими, і, відповідно, втрати власника грошових коштів будуть також вищими.

Відповідно до вимог цивільного кодексу, боржник має сплатити 3% річних від простроченої суми, що становить  $5000 \times 1,03^3 = 463,63$  гривні, знецінення грошових коштів у результаті інфляції та 171,00 гривню судових витрат. Розрахунки показують, що витрати фінансової установи за неповернутим вчасно депозитним договором у сумі 5000 гривень за три роки становитимуть 3147,28 гривні. Доходи від розміщення неповернутих коштів становлять за три роки 9316 гривень за простим відсотком та 12214 гривень за складним відсотком, тобто утричі та в чотири рази більші від витрат.

Таблиця 2

Заборгованість за депозитним договором	Доходи кредитної спілки (42% річних) від розміщення неповернутих коштів за депозитним договором							
	Простий відсоток				Складний відсоток			
	За перший рік	За другий рік	За третій рік	Усього	За перший рік	За другий рік	За третій рік	Усього
5000 гривень	2100	2982	4234	9316	2550	3850	5814	12214
25000 гривень	10500	14910	21172	46582	12750	19252	29071	61073

*Джерело:* власна розробка автора.

При заборгованості за депозитним договором 25000 гривень боржник має сплатити також 3% річних від простроченої суми, це становить  $25000 \times 1,03^3 = 27318,18 - 25000 = 2318,18$  гривень.

Втрати від знецінення грошових коштів у результаті інфляції становитимуть  $(25000 \times 1,223 \times 1,123 \times 1,094) - 25000 = 12563,28$  гривень та 171,00 гривню судових витрат. Доходи від розміщення неповернутих коштів за простим відсотком становлять 46582 гривні, перевищуючи витрати більше ніж утричі; за складним відсотком - 61073 гривні, перевищуючи витрати більше ніж у чотири рази.

**Висновки.** Недосконала нормативно-законодавча база України не забезпечує непорушне право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, достойного захисту приватної власності, надає можливість безкарно зловживати посадовим особам службовим становищем. У Конституції чітко визначено: "Ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Право приватної власності є непорушним" [13].

На теперішньому етапі розвитку фінансових установ в Україні дуже важливими є розробка й ефективне впровадження дієвих заходів щодо подолання післякризових явищ і забезпечення продуктивного розвитку цього ринку на довгострокову перспективу. На нашу думку, законодавчо потрібно підвищити відповідальність посадових осіб фінансових установ за невиконання або неналежне виконання взятих на себе зобов'язань, доповнивши нормативно-законодавчу базу нормами такого змісту:

а) за несплату, неповну сплату або несвоєчасну сплату заборгованості за депозитним договором на фінансову установу (за вимогою кредитора) накладається штраф у розмірі 10 відсотків від таких несплачених або несвоєчасно сплачених сум на користь власника депозитного рахунку;

б) за період з настання моменту виплати коштів за депозитним договором до моменту їх фактичної виплати (тобто за увесь час прострочення) боржник зобов'язаний сплатити відсотки за користування грошовими коштами в розмірі подвійної ставки, вказаної в депозитному договорі, від несплаченої, неповністю сплаченої суми.

З метою підвищення платоспроможності кредитних спілок встановити норматив високоліквідних активів, до яких відносять грошові кошти в касі, та на рахунках в банку, депозити в банках та рахунках об'єднаних кредитних спілок строком до 3-х місяців, державні цінні папери до 1 року, в розмірі не менше 5 відсотків від загального обсягу активів кредитної спілки, причому перевагу надавати грошовим коштам та еквівалентам грошових коштів.

До фінансової звітності кредитних спілок, інших фінансових установ додати рядки:

## ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

1. Кількість членів, яким вчасно не виплачено кошти з депозитних рахунків на кінець звітного періоду \_\_\_\_\_ осіб.

2. Заборгованість за невчасно виплаченими внесками з депозитних рахунків (прострочена), включаючи нараховані відсотки (залишок на кінець звітного періоду), \_\_\_\_\_ тис. грн.

Створити базу фінансових установ, які недобросовісно виконують зобов'язання перед вкладниками, це дасть змогу вкладникам вибирати більш надійні депозитні установи. Запровадження таких норм змусить фінансові установи більш відповідально ставитися до своїх зобов'язань, вчасно їх виконувати, тим самим підвищить довіру населення до фінансових установ, надасть можливість Державному комітету з регулювання ринку фінансових послуг в Україні, Національному банку України на ранній стадії виявляти фінансові установи, в яких виникають проблеми з поверненням депозитних коштів, підвищить захист вкладників, зменшить навантаження на судові органи щодо стягнення коштів за депозитними договорами.

Крім того, на нашу думку, це ускладнить можливості недобросовісних посадових осіб здійснювати маніпуляції з фінансовими ресурсами у власних корисних цілях.

### Література

1. Про Тимчасове положення про кредитні спілки в Україні : Указ від 20.09.1993 р. № 377-93 [Електронний ресурс] / Президент України. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/377/93>.
2. Про погодження Статуту кредитної спілки з питань кредитування та розрахунків із Національним банком України : Постанова від 07.02.1994 р. № 25 [Електронний ресурс] / Правління НБУ. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/va025500-94>
3. Основи кредитної кооперації. Програма допомоги розвитку кредитних спілок в Україні. К., 1997. – с. 21.
4. Про кредитні спілки : Закон України від 20.12.2001 р. № 2908-III (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2908-14>
5. Кредитна спілка: свій до свого по своє / [За ред. Кобзаря В.]. - К.: Глобус, 2007. – 115 с.
6. Малига В. Банкрутство як підстава ліквідації кредитних спілок / В. Малига, Н. Славова // Підприємництво, господарство і право. – 2009. – №4. - С. 10-14.
7. Хомутенко А. Стан та перспективи розвитку фінансового контролю у небанківських фінансових установах України – кредитних спілках / А. Хомутенко // Економіст. – 2009. – №2. - С. 49-51.
8. Губа Є. Надання коштів у позику / Є. Губа // Справочник економіста. – 2008. – №11. – С. 6–7.
9. Договір про залучення внеску (вкладу) члена кредитної спілки на депозитний рахунок від 04.01.2010 року.
10. Офіційний веб-сайт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ier.com.ua/>
11. Ковальова В. "Листи щастя": здирництво через формалізм / В. Ковальова // Урядовий кур'єр. – 2010. – № 45. – С. 5.
12. Офіційний веб-сайт Національної асоціації кредитних спілок України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unascu.org.ua/>
13. Конституція України : офіц. текст : [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. із змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 р. : станом на 1 січня 2006 р.]. – К. : Мін-во Юстиції України, 2006. – 124 с.
14. Реєстр судових рішень. Судова справа №2-4376/10 розглянута Деснянським районним судом міста Чернігова.
15. Цивільний кодекс України : від 16 січня 2003 р. / Верховна Рада України. - К. :Атіка, 2003. – 414 с.
16. Гусев Ю. Союзом [Кредитные организации] / Ю. Гусев // Бізнес. - 2011. - №5. - С. 35-37.
17. Офіційний веб-сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

### References

1. President of Ukraine (1993). *Pro Tymchasove polozhennia pro kredytni spilky v Ukraini : Ukaz vid 20.09.1993 r. # 377-93 [On Temporary regulations on credit unions in Ukraine: Decree of 20.09.1993 #377-93]*. Retrieved from <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/377/93>. [in Ukrainian].
2. National Bank of Ukraine (1994). *Pro pohodzhennia Statutu kredytnoi spilky z pytan kredytuvannia ta rozrakhunkiv iz Natsionalnym bankom Ukrainy : Postanova vid 07.02.1994 r. # 25 [The approval of the Statute of the credit union on loans and payments to the National Bank of Ukraine: Decision of 07.02.1994 # 25]*. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/va025500-94> [in Ukrainian].
3. *Osnovy kredytnoi kooperatsii. Prohrama dopomohy rozvytku kredytnykh spilok v Ukraini [The bases of credit cooperation. Program support for development of credit unions in Ukraine]*. Kyiv [in Ukrainian].
4. Supreme Council of Ukraine (2001). *Pro kredytni spilky : Zakon Ukrainy vid 20.12.2001 r. # 2908-III (zi zminamy ta dopovnenniamy) [On Credit Union: Law of Ukraine of 20.12.2001№ 2908-III (amended)]* Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2908-14> [in Ukrainian].
5. Kobzar, V. (2007). *Kredytna spilka: svii do svoho po svoie [Credit Union: your to you on your]*. Kyiv: Hlobus [in Ukrainian].
6. Malyha, V., & Slavova, N. (2009). *Bankrutstvo yak pidstava likvidatsii kredytnykh spilok [Bankruptcy as a reason of liquidation the credit unions]*. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo - Company, Economy and Law 4*, 10-14 [in Ukrainian].

---

**ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА**

---

7. Khomutenko, A. (2009). Stan ta perspektyvy rozvytku finansovoho kontroliu u nebankivskykh finansovykh ustanovakh Ukrainy – kredytnykh spil'kakh [Status and prospects of development of financial control in Ukraine nonbank financial institutions - credit unions]. *Ekonomist – Economist*, 2, 49-51 [in Ukrainian].
8. Huba, Ye. (2008). Nadannia koshtiv u pozyku [Provide funds]. *Spravochnik ekonomista - Reference book of economist*, 11, 6–7 [in Ukrainian].
9. *Dohovir pro zaluchennia vnesku (vkladu) chlena kredytnoi spilky na depozytnyi rakhunok vid 04.01.2010 roku [The agreement about the attract of contribution (deposit) of the credit union to the deposit account of 04.01.2010]*. [in Ukrainian].
10. Ofitsiinyi veb-sait Instytutu ekonomichnykh doslidzhen ta politychnykh konsultatsii [Official website of the Institute for Economic Research and the political consultations]. (n.d.). [www.ier.com.ua](http://www.ier.com.ua) Retrieved from <http://www.ier.com.ua/> [in Ukrainian].
11. Kovalova, V. (2010). "Lysty shchastia": zdyrnystvo cherez formalizm ["Letters of happiness": exaction through the formalism]. *Uriadovyi kurier - Governmental Courier*, 45, 5 [in Ukrainian].
12. Ofitsiinyi veb-sait Natsionalnoi asotsiatsii kredytnykh spilok Ukrainy [The official web site of the National Association of Credit Unions of Ukraine]. (n.d.). [www.unascu.org.ua](http://www.unascu.org.ua) Retrieved from [www.unascu.org.ua/](http://www.unascu.org.ua/) in Ukrainian].
13. *Konstyutsiia Ukrainy: ofits. tekst: [pryniata na piatii sesii Verkhovnoi Rady Ukrainy 28 chervnia 1996 r. iz zminamy, vnesenyym Zakonom Ukrainy vid 8 hrudnia 2004 r. : stanom na 1 sichnia 2006 r.] [The Constitution of Ukraine: official text: [adopted at the fifth session of the Supreme Rada of Ukraine June 28, 1996 with changes by the Law of Ukraine on December 8, 2004: status of January 1, 2006]]*. (2006). Kyiv: Ministry of Justice of Ukraine [in Ukrainian].
14. *Reiestr sudovykh rishen. Sudova sprava #2-4376/10 rozghlianuta Desnianskym raionnym sudom mista Chernihova [Register of judicial decisions. The lawsuit №2-4376 / 10 is considered by Desnianskyi District Court in Chernihiv]*. [in Ukrainian].
15. Supreme Council of Ukraine (2003). *Tsyvilnyi kodeks Ukrainy: vid 16 sichnia 2003 r. [The Civil Code of Ukraine, on January 16, 2003]*. Kyiv: Atika [in Ukrainian].
16. Gusev, Yu. (2011). Soyuzom [Kreditnye organizatsii] [Union [Loan organizations]]. *Biznes – Business*, 5, 35-37 [in Russian].
17. Ofitsiinyi veb-sait Derzhavnoho komitetu statystyky Ukrainy [The official website of the State Statistics Committee of Ukraine]. (n.d.). [www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua). Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua/> [in Ukrainian].

Надійшла 16.02.2015